

En grön ekonomisk vision för EU

Förberedelser

De grönas ekonomiska vision

De gröna inom EU anser att människor i sin verksamhet bör ta hänsyn till att vi är en del av ett rikt, men ändå begränsat, inbördes beroende och sårbart ekosystem. I detta avseende betraktar vi ekonomin som ett redskap, och inte som ett mål i sig. Prioriteringen inom ramen för den ekonomiska verksamheten är att uppfylla de grundläggande behoven och bidra till en bättre livskvalitet för alla, nu och i framtiden.

Ekonomin kan bara vara sund om jorden är frisk. Miljörelaterad och social hållbarhet är en förutsättning för en grön ekonomi. Nu levande generationer äger inte jorden, utan nyttjar den och förvaltar den åt framtida generationer. En hållbar utveckling uppfyller behoven för den nu levande generationen utan att kompromissa med framtida generationers behov.

I en grön ekonomisk vision sätts social och miljörelaterad rättvisa inom och mellan nationer i centrum. Detta innefattar att rättrådigt använda jordens resurser och bryta den trend som skapar allt större klyftor mellan fattiga och rika. Vi försöker att minska ojämlikheterna när det gäller fördelning av makt och resurstillgångar. Varje person har rätt att få sina grundläggande behov tillfredsställda: ren luft, vatten, mat, mark, skydd, energi, hälsa, frihet. Alla människor har rätt till solidaritet, demokrati, självbestämmande, självstyre, ansvar, värdighet, självförverkligande. Ekonomin borde öka välbudet i stället för att minska det.

En grön ekonomi är nyskapande och kreativ med en central funktion för investeringar i hållbar utveckling och grön teknik. Det ska vara en anpassningsbar ekonomi som skapar många nya möjligheter, särskilt på arbetsmarknaden, vilket i sin tur gör det möjligt för alla att dra nytta av sina talanger. Nyckeln till att göra ekonomin miljövänlig är att utnyttja naturresurser på ett mindre intensivt sätt.

Därför kan vi inte fortsätta på den inslagna vägen

Det är inte bara från miljösynpunkt som de samtida utmaningarna saknar motstycke. Globaliseringen av marknader, finansiella flöden och kommunikationer bryter sig ut ur de

existerande strukturella eller institutionella gränslinjerna och förorsakar tryck på nationella ekonomier. Med hjälp av förutsättningar som kunskap, kultur och nyskapande omvandlas våra europeiska industrisamhällen från förra århundradet till en mycket invecklad tjänsteekonomi, där tillverkningen av industrivaror, och de medföljande föroreningarna, läggs ut på entreprenad i länder som Kina, Indien, Brasilien och andra tillväxtekonomier. Dessutom har allt fler av livets aspekter omvandlats till rena handelsvaror.

Samtidigt som ekonomin opererar globalt inrättas fortfarande de olika sociala trygghetssystemen på nationell eller regional nivå. Urholkandet av skatteintäkter till följd av skadlig skattekonkurrens, företagens bruk av skattesmitning och förekomsten av skatteparadis har lett till ett orättvist skattesystem och förvärrar finanskrisen i de europeiska välfärdssystemen. Massarbetslöshet, allt högre hälsovårdsutgifter och demografiska förändringar gör att många av de befintliga sociala trygghetssystemen som bygger på beskattning av arbete inte längre är funktionsdugliga i många länder. Denna utveckling gör det allt svårare för nationella regeringar att upprätthålla, för att inte tala om att förbättra, social trygghetssystem.

Rikedom och fattigdom koncentreras i aldrig tidigare skådad omfattning. Den sociala klyftan ökar mellan rika och fattiga inom samhällen, mellan kvinnor och män, mellan regioner och länder, mellan nord och syd. I dag är världens 200 rikaste personers förmögenhet lika stor som inkomsten för planetens 2 miljarder fattigaste.

Det allt större hotet från klimatförändringarna illustreras dramatiskt med ett antal obestridliga fakta. Konkurrensen för att utnyttja icke förnybara energikällor blir i allt större utsträckning mer än bara en kommersiell fråga; det är också en hjärtefråga i den internationella politiken, och utgör till och med ett hot för den internationella freden. Hela regioner, till och med länder, hotas av en höjning av havsnivån. Klimatkrisen är det mest konkreta exemplet på miljöförstörelsen, men miljökrisen innefattar också förlust av biologisk mångfald, alltför mycket avfall, skogsskövling, kemiska föroreningar, elektroniska föroreningar, buller, markförstörelse och vattenföroreningar.

I Sternrapporten om kostnaderna för klimatförändringarna (2006) skildras utmaningen mycket tydligt. Om vi inte gör de nödvändiga investeringarna (1–2 procent av den globala BNP) för att verkställa de förändringar som kommer att krävas för att bekämpa klimatförändringarna, kommer de miljörelaterade och ekonomiska konsekvenserna samt kostnaderna att bli oerhörda och definitiva. Om vi inte gör något nu kan dessa kostnader öka med upp till 20 procent av BNP inom några årtionden.

Den aktuella ekonomiska tillväxten har en allvarlig ”biffekt”: förstörelsen av naturkapital. Trots att denna förstörelse fastställs som en negativ yttre effekt, misslyckas vanligen traditionella ekonomer att införliva denna insikt i de politiska rekommendationer som deras modeller ger eller i de makroekonomiska argument som de framför. De tjänster som tillhandahålls genom detta ”naturkapital” gynnar företag och återspeglas sällan i de faktiska kostnaderna för produkterna. Ett fullständigt innefattande av naturkapital i beräkningarna skulle resultera i en korrekt angiven tillväxtsiffra för BNP (baserad på de verkliga förmåner som samhället erhåller) som skulle bli betydligt lägre. Som det står i *Millennium Ecosystem Assessment* (millenniebedömningen av ekosystemen) som framlades av FN i mars 2005: ”ett stort antal länder som uppvisar en positiv

ekonomisk tillväxt skulle egentligen visa upp en minskning av sin välfärd om förstöringen av naturresurserna skulle innefattas i deras nationella räkenskaper”.

I kärnan av den traditionella ekonomiska politiken finns målen för en ständigt ökande BNP-tillväxt och hög masskonsumtion. De gröna anser att det är missvisande att mäta framsteg genom enbart ökande BNP. Ett exempel: När tankfartyget ”Erika” sjönk ökade BNP på grund av bärgningen av tankfartyget och rengöringen av stränderna. På liknande sätt bidrar bilolyckor, naturkatastrofer och sjukdomar till BNP. Å andra sidan tar man inte alls hänsyn till vissa verksamheter, som hushållsaktiviteter eller frivilligt, obetalt omsorgsarbete, i mätningarna av detta index. Redan i dag, med en global BNP på omkring 43 biljoner US-dollar, har vi en fullständigt ohållbar situation. Hur kan vi inbilla oss att planeten med nuvarande tillväxtmönster kommer att kunna hantera en BNP-nivå som beräknas stiga till omkring fyra gånger dagens nivå fram till 2050 (175 biljoner US-dollar i konstanta tal)? Vi kan inte ha en obegränsad BNP-tillväxt i ett begränsat ekosystem.

Många av de frågor och utmaningar som nämns ovan kan inte lösas med hjälp av enbart marknadsmekanismer, och ibland har konkurrensen visat sig vara kontraproduktiv, särskilt när det gäller kollektiva nyttigheter, som tillgång till vatten till exempel. Om marknaderna får sköta sig själva nonchalerar de sin egen inverkan på miljön och samhället. Denna underlåtenhet leder till marknadsmisslyckanden.

Vad är en grön ekonomi? Våra förslag

En grön ekonomi är en annorlunda ekonomi

Vår ekonomiska vision inom De gröna har en blandad struktur där tre strategier för att tillverka varor och tjänster med hjälp av betald arbetskraft måste fortsätta att samexistera, eftersom var och en av dem skapar värde: offentliga myndigheter och offentligt kontrollerade företag, privata företag som i huvudsak drivs genom vinstskapande, privata organisationer som drivs av icke vinstgivande mål, som föreningar, kooperativ och ömsesidiga bolag, vanligen kallat den sociala ekonomin eller den icke vinstdrivande sektorn, som är organiserad enligt demokratiska principer som ”en person, en röst”. Varje sektor har en uppgift att fylla.

Den europeiska ekonomin är redan en blandekonomi. I vissa EU-länder utgör den sociala ekonomin (eller den icke vinstdrivande sektorn) så mycket som 10 procent av BNP, och i vissa andra länder motsvarar de offentliga finanserna 50 procent, eller till och med mer, av BNP. Tvärt emot anhängarna av den vinstdrivande ekonomin har De gröna inget emot en omfattande offentlig eller icke vinstdrivande sektor, så länge denna olikartade ekonomi effektivt maximerar livskvaliteten på lång sikt.

De Gröna förordar den sociala ekonomin på grundval av dess förmåga att skapa demokrati och stöder dess utveckling på bästa möjliga sätt. Den kan till exempel tillhandahålla varor och tjänster på lokala marknader till verksamheter som kräver både offentliga och privata resurser, som inom den kulturella sektorn eller hälsovården, och till och med tillhandahålla varor och tjänster som skulle kunna tillverkas på alternativa sätt av den privata eller offentliga sektorn, som till exempel lokala förnybara energikällor.

Den offentliga sektorn är naturligtvis det bästa sättet för att producera gemensamma nyttigheter som rättssystem, inre och yttre säkerhet, förvaltning, infrastruktur osv. Men vissa ekonomiska aktiviteter kan också drivas av offentliga företag, om samhället anser att det är bäst för alla. De gröna intar inte någon ideologisk ståndpunkt när det gäller ägandeskap av tjänster och industrier, och olika lösningar kommer att vara lämpliga under olika omständigheter i olika länder. Det som vi vill ha är lika tillgång till högkvalitativa tjänster som alla har råd med, samt ett inbegripande av den globala miljön och sociala kostnader. Vi noterar att det på området allmännyttiga företag inte finns något entydigt empiriskt bevis för att den privata sektorn tillfredsställer behoven på ett mer effektivt sätt än den offentliga sektorn. Vi anser vidare att offentliga tjänster spelar en särskild roll när det gäller att skapa social sammanhållning.

Inom andra sektorer som utbildning och hälsovård måste den offentliga sektorn förbli den största aktören, eftersom marknadens kallsinniga logik tenderar att utesluta de fattigaste och skapa ytterligare ojämlikhet. För den övriga ekonomin, som inte tillhandahåller ”allmännyttiga tjänster”, har den privata sektorn visat sig vara effektiv, men oförmögen att internalisera faktiska sociala och miljörelaterade kostnader, som klimatförändringarna. Vi inom De gröna anser dock att den privata sektorn också kan fungera som en drivkraft för nyskapande. Som medlemmar i flera nationella och statliga regeringar i hela EU har vi inom De gröna visat att det inte längre måste föreligga någon motsägelse mellan att vara miljövänlig och samtidigt ekonomiskt lönsam. Skatter och andra rättsliga instrument, som så kallad *feed-in-tariff*, ett garanterat energipris, för förnybara energikällor är bara ett exempel på denna framgångssaga.

Det måste ske inom en given ram som övervakas av lagstiftning och bestämmelser. Vi inom De gröna anser dock att den privata sektorn också kan fungera som en drivkraft för nyskapande. Som medlemmar i flera nationella och statliga regeringar i hela EU har vi inom De gröna visat att det inte längre måste föreligga någon motsägelse mellan att vara miljövänlig och samtidigt ekonomiskt lönsam. Skatter och andra rättsliga instrument, som så kallad *feed-in-tariff*, ett garanterat energipris, för förnybara energikällor är bara ett exempel på denna framgångssaga.

Det krävs ett lämpligt regelverk för den internationella ekonomin. Detta regelverk måste utvecklas för att bevara ekonomisk frihet och undvika att den internationella ekonomin utnyttjas som en kraft som driver en nedåtgående spiral av lägre sociala och miljömässiga standarder ännu djupare och avlägsnar eventuella mål som redan uppnåtts.

Reglera ekonomin för att göra den ansvarsfull

En ekonomi vars utgångspunkt är att försöka maximera äkta välbefinnande på lång sikt skulle kräva flera övergripande förändringar av förvaltning och reglering. Regeringarna måste anta en mer aktiv roll, som bygger på erkännandet att de är de organ som har den starkaste legitimiteten, auktoriteten och medlen för att verkligen skydda det allmännyttiga och framtida generationers rättigheter. Marknadsmekanismer kan bara uppfylla de behov som hör samman med ett monetärt värde, och därmed kan de inte uppfylla alla behov i ett samhälle, bland dem bemötandet av den utmaning som klimatförändringarna utgör. Ekonomin verkar i ett begränsat ekosystem. Det är de sunda, demokratiska och genomblickbara myndigheternas uppgift att fastställa dessa gränser.

Ett av hindren för social och miljörelaterad rättvisa är traditionella makteliter. De utgör samtidigt ett hinder för att modernisera ekonomin. Dessutom upprätthålls och skyddas ofta nya globaliserade egenintressen i företag medan regeringarna undermineras genom häftig lobbyverksamhet och företag som kapar regelverk och standarder. Det räcker inte enbart med marknadslösningar, eftersom det inte går att anta att aktörerna antingen är fullständigt informerade eller motiveras av vittomfattande snarare än kortsiktiga intressen. Det är därför dags att regeringar och medborgare återtar och utövar sina rättigheter för att reglera och forma ekonomin.

Regeringarna borde vara förtroendemän, gemensamma förmyndare eller fördelare av våra allmännyttigheter, som klimat, atmosfär, världshav, färskvatten, biologisk mångfald, ekosystem osv. Vi anser att vi för att förebygga att dessa allmännyttigheter överexploateras och för att bevara dem till framtida generationer inte får låta oreglerade enskilda uppgörelser dominera dem. Det krävs adekvata bestämmelser som kan inbegripa offentligt ägande av respektive äganderätter. Regeringar och globala institutioner är skyldiga att se till att livsuppehållande kunskap och teknik fördelas rättvist mellan nord och syd för planetens bästa.

Vi inom De gröna anser dock att alla aktörer måste spela sin roll för att göra ekonomin miljövänlig. De offentliga myndigheterna måste upprätta en ny rättslig ram som omfattar standarder, stimulansåtgärder och skatter. De måste främja nyskapande och öka allmänhetens medvetenhet. Företag måste skapa de varor och tjänster som behövs för att stödja hållbar utveckling. Medborgarna, särskilt konsumenterna, måste i sina beslut om rörlighet, sortering och minskning av avfall ta sitt ansvar, eftersom deras beteende påverkar det allmänna bästa. Marknadskonkurrens kan, även om det inte är ett mål i sig, vara ett instrument för att förbättra kvaliteten på tillhandahållandet av tjänster, garantera konsumentens val, säkerställa lika tillgång till grundläggande varor och uppmuntra till nyskapande. För att göra sina val behöver konsumenterna mer information om hur produktionen av de varor och tjänster som de konsumerar påverkar samhället och miljön.

Det är livsnödvärdigt med grundläggande reformer av vår ekonomi, eftersom till och med de personer som skulle vilja ändra sin livsstil för att lämna färre "fotavtryck" och/eller öka sitt välbefinnande ofta finner detta mycket svårt på grundval av samhällets sätt att fungera. De är "fast i systemet". Det centrala för att göra dessa ändringar är tid, eftersom nuvarande beteendemönster fortsätter att låsa oss fast i förstörande livsstilar vars påverkan kommer att bli allt svårare att mildra och från vilka det kommer att bli allt svårare att frigöra sig (flyget är ett tydligt exempel).

Därför föreslår vi inom De gröna följande:

- **Politiska reformer** som syftar till att stärka regeringarnas mandat när det gäller allmänintresse och därmed deras delaktighet i att införa de nödvändiga lagstiftningsåtgärderna: proportionell representation, jämställd representation mellan könen, offentliga anslag till val, en utfasning av politiska donationer från företag och strängare begränsningar när det gäller lobbyverksamhet och fenomenet med ”svängdörrar” mellan näringslivet och regeringen.
- **Heltäckande, väl utformade bestämmelser** för särskilda processer och produkter, som uttryckligen syftar till att skydda arbetstagarna, hälsan och miljön från skadliga effekter från ekonomisk verksamhet. Dessa bör baseras på försiktighetsprincipen.
- **Mer exakta system för redovisning och ansvarsskyldighet** som återspeglar produkternas och verksamhetens verkliga kostnader. Politik på olika områden och med olika medel måste återspegla sociala, miljörelaterade utgifter och andra kostnader (för framtida generationer) i priser genom hela produktionskedjan. På detta sätt skapas lika villkor för företagare med hållbar verksamhet, och konkurrensen baseras inte på att skada miljön och samhället. Vi syftar på förbud och begränsningar för utnyttjandet av resurser och produktionsmetoder, beskattning och krav för att betala för den ekonomiska verksamhetens olycksbringande konsekvenser (se avdelningen ”Beskattning och bidrag”).
- Modeller för bästa praxis i flera länder som har ett större socialt ansvar, som de tyska arbetstagaråden, den franska arbetsrätten och vissa japanska omsorgsskyldigheter, bör integreras i en företagsstandard/verksamhetskodex för alla företag som bedriver handel inom EU, och de stadgeenliga skyldigheterna för direktörer för privata företag bör vidgas. De skandinaviska länderna är ett exempel på hur avtal kan slutas mellan regering, fackföreningar och arbetsgivarorganisationer om en mer flexibel arbetsmarknad i kombination med lämpliga sociala trygghetsarrangemang och investeringar i utbildning och nyskapande. Barnarbete och usla arbetsvillkor får inte tolereras. Åldersdiskriminering och könsdiskriminering måste kriminaliseras. Uteslutning från stadgan bör användas aktivt som ett straff för företag som uppenbart och ihållande kränker allmänintresset.
- Vi skulle vilja uppmuntra mindre och nyetablerade företag, som har visat sig vara verkligt pådrivande när det gäller nyskapande och skapande av arbetstillfällen. Det borde förekomma mycket strängare lagar mot monopol, oligopol och karteller, så att stora företagspartner upphör att tilldela varandra oerhörda kvantiteter arbete. Vi måste göra upphandlingar tillgängliga för anbud från mindre företag.
- Det är också viktigt att återskapa förväntningar på att företag i all sin verksamhet har en allmän omsorgsskyldighet och ett ansvar gentemot samhället och miljön. Lämpliga reformer av bolagsrätten är därför nödvändiga för att återställa balansen mellan företagets rättigheter (det vill säga juridisk person och begränsat ansvar) och deras ansvar gentemot det samhälle och den miljö som de arbetar i.

- I många fall har det varit ofördelaktigt med avreglering. Ett exempel är finansindustrin, där det står klart att avregleringen åter har lett till ett globalt finansiellt tumult som påverkar den reala ekonomin. De gröna anser att de offentliga myndigheterna måste reglera finansmarknaderna på ett mer effektivt sätt.
- Åtgärder för att uppmuntra och underlätta ansvarsfullt beteende hos enskilda konsumenter borde åtminstone innefatta begränsningar av reklam för ohållbara varor och tjänster (särskilt sådan som riktar sig mot barn och ungdomar) för till exempel alkohol, cigaretter osv. Reklam som riktar sig mot barn och ungdomar bör också regleras för att minimera risken för att konstgjorda behov och en överdriven, ohållbar konsumtion uppstår. Samtidigt bör information om produkternas leverantörskedja vara lättare att få tillgång till, till exempel källor, påverkan och transportsträckor, så att enskilda kan fatta inköpsbeslut grundande på korrekt information.
- En studie kommer att genomföras om den amerikanska kongressens Community Reinvestment Act [lagen om återinvestering i samhället], för att bedöma dess effektivitet som ett instrument för miljövänlig ekonomi.

Omdefiniering av ekonomisk tillväxt

Vi inom De gröna är för en kvalitativ ekonomisk tillväxt som leder till en bättre livskvalitet och ett socialt rättvist och miljömässigt hållbart samhälle.

Vi inser att ekonomisk tillväxt som grundas på en ständig konsumtion av naturresurser varken är möjlig eller önskvärd på en begränsad planet. Därför innebär ekonomisk tillväxt med det gröna tänkesättet en ökad ekonomisk verksamhet som skapar äkta och rättvisa välförbättringar och som inte leder till en utarmning av naturresurser. Det gröna alternativet är att se till att den ekonomiska tillväxten kan frikopplas från utnyttjandet av råmaterial och energi som ökar det mervärde som skapas genom nyskapande, kunskap och energieffektivitet. Den totala mängd råmaterial som konsumeras samt utsläpps- och avfallsnivån måste drastiskt minskas till en nivå som jorden tål. Samtidigt stöder vi principen att eftersträva lika rättigheter per capita till resurser, och för att vägleda vår strategi för globala utmaningar som klimatförändringarna skulle vi använda ramar som bygger på denna princip. Förbättringen av resursproduktiviteten i sig är inte tillräcklig: konsumtionsmönstren måste återspegla de sociala och miljörelaterade utmaningar som vi står inför på denna planet.

Folk i fattiga länder och utvecklingsländer har samma rättigheter att uppnå högsta standard när det gäller livskvalitet. På samma sätt måste vi se till att vi, när vi uppfyller den nuvarande generationens behov, inte kompromissar med framtida generationers frihet att göra egna ekonomiska val (genom att besluta vad som kan tillverkas och hur det kan tillverkas och konsumeras).

Eftersom vi vill ändra betydelsen av begreppet tillväxt föreslår vi att metoden för att mäta den ska ändras. Bruttonationalprodukten (BNP) som indikator måste granskas kritiskt och inbegripa sådana faktorer som utarmning av naturtillgångar, kostnader för sjukdom, effekter på social utarmning, påverkan från katastrofer som människan orsakat osv. För De gröna är BNP bara en av de indikatorer som måste beaktas, eftersom den bara mäter ekonomisk verksamhet. Den måste kompletteras med alternativa mätinstrument som mäter samhällets välstånd, sådana indikatorer som läs- och skrivkunnighet, förväntad livslängd, jämställdhet mellan könen, avlönat och oavlönat arbete, tillgång till sjuk- och hälsovård, utbildning, rent vatten osv. Vi skulle vilja ha de index (FN:s index för mänsklig utveckling, index över hållbart ekonomiskt välstånd (ISEW), *Genuine Progress Indicator* (GPI) [indikatorn för faktisk ekonomisk utveckling], det ekologiska fotavtrycket osv.) som redan används för att vägleda politikens utformning.

Vi inom De gröna anser att EU:s stabilitets- och tillväxtpakt bör ersättas av en överenskommelse där man även tar hänsyn till mål för hållbar utveckling, något som vi vill ska utgöra kärnan i EU:s strategi. Konkret skulle det innebära bindande mål för minskning av växthusgasutsläpp, sysselsättningsgrader, förekomsten av barnfattigdom, situationen för utarmning av naturkapital osv. På europeisk och nationell nivå bör en miljö- och socialbudget införas med en sanktionsmekanism som motsvarar den som finns inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten.

EU:s budget är för närvarande begränsad till 1 procent av BNP. Men det krävs en samordnad ansträngning för att minska det ekologiska fotavtrycket. Detta kräver offentliga medel, som måste garanteras av Europeiska investeringsbanken, eftersom många av dessa investeringar inte är lönsamma på kort sikt. Vi inom De gröna är för både en ökning och ett återställande av balansen för denna budget, i syfte att ge unionen medel för att ta itu med de nya utmaningar som den står inför.

Den monetära politik som utformas av Europeiska centralbanken och eurogruppen måste integreras bättre och samordnas med den ekonomiska politiken inom unionen samt återspegla de ovannämnda målen.

För närvarande oroar man sig i mer utvecklade länder ofta för den ekonomiska tillväxten och BNP-siffror, något som gör att regeringar drar sig för att genomföra de ändringar som krävs för att garantera äkta hållbar utveckling. Ett uttryckligt erkännande att tillväxt mätt i BNP inte automatiskt innebär ökat välstånd och att andra prioriteringar bör mätas och ges samma betydelse som ekonomiska mål, bör vara ett nyckelsteg mot att ge regeringar fria händer att vidta de åtgärder som fastställs i avdelningen "Reglera ekonomin för att göra den pålitlig".

Jämställdhet mellan könen

Överallt i världen får kvinnor mindre lön än män för likvärdigt arbete, de saknar tillgång till mark och inflytande, och de tar på sig mer än sin beskärda del av barn- och äldreomsorg, frivilligarbete samt annat oavlönat arbete. Globalt sett är de flesta av de fattiga kvinnorna. Detta bevisar att könsdiskriminering faktiskt kväver ekonomisk verksamhet. Vi noterar att

mikrofinansiella rörelser har varit en värdefull ekonomisk stimulansåtgärd för miljontals kvinnor.

Vi måste genomdriva insatser för att skapa lika tillgång för kvinnor till arbetsmarknaden, till att driva företag och till att nå befattningar på alla nivåer. Därför har De gröna kraftfullt argumenterat för en politik som är särskilt inriktad på kvinnors deltagande och framgång på den ekonomiska scenen, till exempel bra barnomsorg som alla har råd med, generös föräldraledighet, havandeskapspenning för kvinnliga företagare, åtgärder som främjar balansen mellan könen inom alla sektorer, exempelvis kvoter för kvinnor i bolagsstyrelserna. De gröna vill se jämställdhet mellan könen i allmänhet och på arbetsmarknaden i synnerhet (se ”De grönas sysselsättningspolitik” nedan).

Jämlikhet mellan generationerna

Social och miljörelaterad rättvisa ska inte bara betraktas som solidaritet mellan nu levande människor, utan också som solidaritet mellan generationerna. Europas gröna parti anser att de människor som lever i dag har ett ansvar gentemot kommande generationer. Detta är en grundsten i vår uppfattning av hållbar utveckling. I detta avseende vill De gröna stimulera nyskapande och alternativa livsstilar för att bereda en bättre framtid för kommande generationer och minska den miljöbörda som de kommer att få bära.

De gröna vill bekämpa den ”kortfristighet” som råder i beslutsprocessen inom både den privata och den offentliga sektorn. Bolagens kvartalsvisa satsningar, det kortsiktiga vinstdrivande som styr pensionsfonderna eller regeringar som begränsar sina perspektiv till valperioder bidrar inte till hållbara strategier. Vi vill att investeringarna ska skapa långsiktiga fördelar. Vi inom De gröna försöker alltid att tillämpa försiktighetsprincipen. Vi vill inte stödja åtgärder som utgör potentiella hot mot människors hälsa eller miljöns välstånd. Vi kommer inte heller att godta förseningar av genomförandet av nya försiktighetsåtgärder enbart på grund av att det inte finns tillräckligt omfattande vetenskapliga studier. Vi vill ha framsynt politik som syftar till att få till stånd en stabil föreskrivande, skattemässig och ekonomisk miljö som främjar miljövänligt nyskapande och skapandet av arbetstillfällen. Det är också nödvändigt att övergå till ”långsiktighet” för att garantera pensionssystemens framtida livskraftighet i ett åldrande samhälle.

Därför föreslår vi i de Gröna följande:

- En storskalig ekologisk investeringsplan för framtidens hållbara teknik. Tack vare ekonomins storlek har EU möjlighet att ta ledningen i denna övergång. Unionen måste främja investeringar i forskning, utveckling och företagande i miljöfrämjande sektorer som hållbara byggverksamheter och bostäder, grön industriell kemi, förnybar energi, hållbart jordbruk, miljövänlig rörlighet, e-kommunikation osv.

- För att minska miljöbördan föreslår vi en obligatorisk och systematisk preliminär hållbarhetsstudie av hur offentliga beslut påverkar miljön och samhället, systematiska miljönormer och sociala normer i offentliga upphandlingar, en ambitiös investeringsplan för bostadsrenovering, grön skatt inom transportsektorn osv.
- När det gäller pensionsfonder används för närvarande en stor andel av dessa till spekulation och investeringar i socialt oansvarig verksamhet. De gröna vill införa obligatoriska åtgärder i syfte att i stället inrikta investeringarna på hållbar utveckling och socialt ansvarig verksamhet.
- När det gäller arvsskatt och gåvoskatt anser De gröna att huvudsyftet måste ändras och att den orättvisa ackumuleringen av rikedom och makt ska förebyggas. De borde utformas för att omfördela rikedom och skapa lika möjligheter för fler. De bör beräknas på en ”mottagarbasis” (det vill säga med hänvisning till de förhållanden som den mottagande personen befinner sig i snarare än givaren). De bör också utvidgas för att omfatta gåvor som gjorts under givarens liv, i stället för att bara gälla arvedelar vid dödsfall.

Jämlikhet mellan nationer

På grundval av årtionden av tillit bland beslutsfattare till marknadens självreglering och den brist på effektiv internationell ekonomisk reglering som detta gett upphov till, har globaliseringen skapat en ännu större klyfta mellan och inom nationer. Detta hotar den globala freden och stabiliteten. Samtidigt som vissa länder har lyckats dra upp många människor ur fattigdom faller andra, särskilt i Afrika, ännu djupare ned i den. Medan ekonomerna lovordar den ekonomiska globaliseringens effektivitetseffekter, som återspeglas i stigande globala BNP-siffror, låter bli de att nämna att den inte ger upphov till någon sund social struktur som behövs för att möjliggöra en hållbar global utveckling.

Mot denna bakgrund är det en ytterst viktig uppgift för EU att återinföra statlig organisation av ekonomin. EU har blivit världens största ekonomiska makt. Euron konkurrerar med US-dollar om att vara reservvalutan i världshandeln. Beslut av Europeiska centralbanken, Europeiska rådet eller Europeiska kommissionen är avgörande när det gäller livsuppehållet för miljoner människor utanför EU. Med EU:s Lissabonfördrag får Europaparlamentet medbeslutanderätt i EU:s handelspolitik. EU är i dag en oerhört viktig aktör, och genom sin ekonomiska politik ansvarar unionen för att bestämma rätt riktning som ska leda förändringen bort från den aktuella, riskabla kurs som ekonomisk globalisering utgör.

Europas gröna parti vägleds av tron på folkets självbestämmandemakt. Detta innebär att det måste finnas strukturer som gör det möjligt för folk att delta i ekonomin på det sätt som de väljer. För att uppnå sådan frihet är det nödvändigt att möjliggöra lokalt eller regionalt ekonomiskt beslutsfattande, inte att ersätta internationella strukturer där de är lämpliga, utan att ge möjligheter till deltagande, stabilisera ekonomin och göra ekonomiska processer och deras effekter synligare och mer skiftande, där detta är möjligt och användbart.

När det gäller den lämpliga nivån samt den geografiska produktions- och handelsstrukturen är det en komplex fråga. För vissa produkter krävs det en global skala för att de ska kunna tillverkas ekonomiskt, medan produktionen är mest effektiv om den sker på en mer regional eller lokal nivå i andra fall. En stor del av världshandeln skadar miljön och skapar inte något verkligt värde någonstans, eftersom många produkter med globalt ursprung bara återspeglar skillnader i social och miljömässig dumpningspraxis bland länder. Hållbar utveckling kräver en drastisk minskning av denna miljöskadliga handel där det sammanlagda ekologiska fotavtrycket beaktas, något som bör återspeglas i priserna. Av denna anledning behöver vi en internationell rättslig ram som syftar till att införa globala standarder för hållbar utveckling. Dessa måste säkerställa rättvis konkurrens med hjälp av lika villkor för alla marknadsaktörer, och detta kan bara åstadkommas om marknadsaktörerna hindras från att utnyttja globala gemensamma tillgångar till förmån för sin egen konkurrenskraft.

Denna rättsliga ram ska respektera principen om det gemensamma men differentierade ansvaret i FN:s Rio-deklarationen från 1992. Eftersom industriländerna bär den största skulden för miljöförstöringen och utarmningen av naturtillgångarna bör de ta på sig de strängaste åtagandena, samtidigt som de med tiden hjälper utvecklingsländer att börja efterleva globala standarder. EU bör bibehålla den tullfrihet för import som unionen har beviljat de 49 minst utvecklade nationerna ("Allt utom vapen") och öka sitt bistånd, inbegripet tekniköverföring, för att hjälpa dem att utveckla sina ekonomier på ett hållbart sätt.

Därför föreslår vi inom De gröna följande:

- Att internationella handelsregler ska göra det möjligt att upprätta regionala/kontinentala ekonomiska områden. De måste ändras för att underlätta uppbyggandet av effektiva och konkurrenskraftiga regionala eller till och med lokala industrier genom att främja lokalt baserat deltagande och ge lokala, regionala och nationella regeringar större frihet på området offentlig upphandling.
- Att privata bolags patenträtter, som är avgörande för att bekämpa globala sjukdomar och klimatförändringar, bör bli föremål för en obligatorisk licens som tar hänsyn till de kostnader som uppkommer vid utvecklingen av dessa. Detta kommer också att leda till att hållbara utvecklingstekniker och produkter sprids snabbare i världen.
- Att utvecklingspolitik som förbinder stöd med frihandel bör ersättas av program som syftar till att bibehålla mervärde på lokal nivå, genom att stödja grundläggande infrastrukturer för utbildning och hälsovård och genom att bevara politiskt utrymme för samhällen att själva besluta om särskilda åtgärder för hållbar utveckling.
- Att givarländerna ska öka sina bidragsflöden avsevärt för programplanerat multilateralt och bilateralt stöd till åtminstone 0,7 procent av BNP, särskilt för de minst utvecklade länderna, så att alla länder kan nå millennieutvecklingsmålen före 2015, särskilt målet att halvera fattighetsnivåerna för deras befolkningar, grundskoleutbildning för alla pojkar och flickor samt allmän tillgång till hälsovård och rent dricksvatten. Alla EU:s

medlemsstater måste uttryckligen leva upp till sina löften och leva som de lär till sist.

- Att en global FN-fond bör inrättas som ett komplement till nationellt och multilateralt bistånd för att samla in intäkter från beskattningen av globala offentliga ”dåligheter”, som gränsöverskridande miljöförroreningar (till exempel en global skatt på flygbiljetter), finansspekulation (genom en skatt av typen Tobin/Spahn på spekulation) och från användaravgifter på utnyttjande av resurser som hittas i internationella vatten.
- En fullständig annullering av de fattigaste ländernas totala statskund.
- Att internationella handelsregler, som införlivas av en kraftigt reformerad Världshandelsorganisation (WTO), blir rättvisa och underordnas de högsta målen för en äkta hållbar global utveckling (inbegripet sociala rättigheter, hållbar miljö och konsumentskydd). De gröna stöder därför följande:
  - Att internationella råvaruavtal, som stabiliserar priserna på de mest instabila exportprodukterna från jordbruk, garanterar en rättvis och stabil återbetalning till särskilt små producenter, och engagerar producenter och konsumenter i hela leverantörskedjan.
  - Att import till EU från länder som inte har ratificerat internationella klimatavtal, som inte följer dem eller som inte genomför ILO:s väsentligaste arbetsstandarder bör bli föremål för gränsskattejusteringar i syfte att återställa lika villkor.
  - Att internationellt godkända produkter som är rättvisemärkta ges verkliga möjligheter på EU:s marknader genom att offentliga enheter tillsätts som särbehandlar rättvisemärkta produkter positivt i sina upphandlingsförfaranden, att tullarna vid EU:s gränser för dessa produkter tas bort, och att man kräver att stora återförsäljare ska erbjuda rättvisemärkta produkter i sina affärer.
  - Att WTO blir allt mer förbundet till ett reformerat och demokratiserat FN-system, i vilket internationella jämlikhetsmål koncentreras i ett ekonomiskt säkerhetsråd inom FN. Att Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF) av samma anledning ska reformeras i fråga om deras beslutsprocesser och korrekt återspegla rösterna i utvecklingsländer och rapportera till detta ekonomiska säkerhetsråd inom FN.

Grön sysselsättningspolitik: mot full sysselsättning

Vi inom De gröna anser att en ekonomi bara kan blomstra om den kan föra samman medborgarnas energi och kreativitet för att skapa hållbart värde, för dem själva och för det samhälle som de utgör en del av. Denna mobilisering kan inte uppnås genom att bara låta marknaden arbeta. Det krävs aktivt engagemang från de offentliga myndigheterna.

Att skapa värde, i ordets miljövänliga betydelse, handlar inte bara om att ackumulera materiell rikedom eller marknadsverksamhet: kultur, politik, konst, utbildning, vetenskap och

familjeomsorg bidrar alla till gemensamt välstånd. Och det är inte all den verksamhet som stöder detta värdeskapande som nödvändigtvis behöver vara avlönad. Många av de som deltar i verksamheten är frivilligarbetare, och De gröna stöder detta. Men de bör alla få uppskattning och belönas av samhället (mot bakgrund av de stora skillnaderna mellan kvinnor och män i fördelningen av avlönat och oavlönat arbete, som när det gäller det ekonomiska värdet av olika slags arbeten i allmänhet). Följaktligen kan en persons syssla ta sig olika former under livets gång. För närvarande är den mest erkända formen avlönat arbete i alla sektorer inom ekonomin (se ovan). Men att utbilda sig, att ta hand om barn eller släktingar, att ge samhället av sin tid är också några av de sätt som man vid särskilda tidpunkter i livet kan välja för att bidra till samhället. Vi inom De gröna stöder målet ”alla ska arbeta” för de som söker avlönat arbete. Men för oss måste detta mål utvidgas till ett mål för ”full sysselsättning”.

De gröna erkänner att människors rättigheter innebär ett ansvar. Detta omdefinierar på något sätt alla de berörda ekonomiska aktörernas ansvar:

- För att samhället ska skapa de villkor som möjliggör utvecklingen och kunna belöna allas fullständiga potential för att få till stånd ”full sysselsättning”.
- För att alla typer av arbetsgivare faktiskt ska genomföra dessa villkor och dra nytta av dem utan rädsla för diskriminering.
- För att enskilda aktivt ska utnyttja de möjligheter som erbjuds och se till att de bidrar till samhället i stort. Vi erkänner dock att ett allt större antal otrygga arbetare och kontraktarbetare bidrar i våra samhällen men utesluts från sociala förmåner och rättigheter, särskilt kvinnor. Dessutom finns det medborgare som av en eller annan anledning (sjukdom, missbruk, funktionshinder osv.) inte kan bidra. De behöver och förtjänar lämpligt stöd från samhället.

Det begrepp som förenar flexibilitet med trygghet är i allra högsta grad ett grönt koncept. Men begreppet ”flexicurity” har alltför ofta använts för att dölja ohämmad flexibilitet och avreglering. Samtidigt som flexibiliteten är viktig för att göra det möjligt för våra samhällen och våra ekonomier att möta utmaningarna i en föränderlig värld, ansvarar staten för att skydda människor från påverkan från ekonomiska fluktuationer och garantera höga sociala standarder och arbetsvillkor. För De gröna är därför tryggheten lika viktig som flexibiliteten. För De gröna är ett av nyckelinstrumenten för att garantera en riktig balans mellan dessa mål en starkt institutionaliserad dialog mellan arbetsmarknadsparterna, som företräder de förvärvsarbetande medborgarna, och arbetstagarerna. Detta skulle spela en nyckelroll när det gäller att upprätta regler och instrument (avtalsvillkor, löner, förmåner osv.) för arbetsmarknaden. De gröna motsätter sig utvidgningen av ursprungslandsprincipen till att omfatta sociala rättigheter (trygghet, hälsovård, socialt skydd, löner) i syfte att hindra social dumpning.

På arbetsmarknadsområdet föreslår vi inom De gröna konkret följande:

- Lagstiftning ska säkerställa att alla accepterade typer av verksamheter bidrar till att bygga upp en persons rätt till sociala förmåner (hälsovård, arbetslöshet, pension, föräldraledighet, barnomsorg, funktionshinder osv.) och effektivt möjliggöra flexibilitet med självbestämmanderätt från en typ av verksamhet till en annan.
- Bestämmelser om arbetstid bör ge medborgare tillräckligt med tid för att utveckla aktiviteter utanför arbetet och organiseras på ett sätt som maximerar deras inflytande på skapandet av arbetstillfällen. Därför stöder De gröna alla typer av kollektiva och/eller enskilda åtgärder för att minska arbetstiden på frivillig basis, i vilka man tar hänsyn till utvecklingen inom arbetets produktivitet, både inom och utanför unionen. När det gäller de stora skillnaderna mellan kvinnor och män i fördelningen av deltidsarbete (de flesta deltidsarbetande är kvinnor) stöder De gröna åtgärder som uppmuntrar män till att minska sin arbetstid.
- Lagstiftningen ska skapa verkliga stimulansåtgärder för verksamheten. Detta innebär att beskattning måste förskjutas från arbete (se nedan) till skatt på kapital och energi, så att arbetsgivare uppmuntras att skapa arbetstillfällen och spara energi. Men det innebär också att kombinationen arbetslöshetsersättning och stimulansåtgärder är sådan att det alltid är ekonomiskt fördelaktigt att ta ett hederligt arbete eller en laglig sysselsättning för enskilda. Dessa stimulansåtgärder måste genomföras parallellt med att de grundläggande ersättningarna höjs, för att inte överge dem som inte kan arbeta eller som inte kan hitta ett arbete på marknaden.
- Jämställdhet mellan könen ska bli verklighet på arbetsmarknaden. Detta innebär konkret uttryckt jämställdhet, särskilt när det gäller ersättning och förmåner för anställda, men också i urvalet av kandidater och inom anställningstryggheten. Detta medför också särskilda åtgärder, till exempel barnomsorg, åtgärder för att underlätta en återgång till arbete efter föräldraledighet och en uppmuntran till män att överta hushållsarbete.
- Konkreta åtgärder ska vidtas för att främja invandrares lika deltagande på arbetsmarknaden.
- För att stimulera företagande ska egenföretagare få möjlighet att delta i sociala trygghetsarrangemang (när det till exempel gäller arbetslöshet, pensioner, föräldraledighet, ersättning för funktionshinder osv.) som bygger på lämpliga bidrag.
- Utbildning och fortbildning ska prioriteras i högre grad inom ramen för offentliga politiska åtgärder som ska syfta till att alla får möjlighet att utveckla sina förmågor till fullo. Generellt innebär detta större budgetar för utbildning, men också adekvat lagstiftning som ger enskilda möjlighet att fortsätta utbilda sig under hela livet (till exempel genom att stödja system för livslångt lärande, flexibilitet att ta ett sabbatsår under ens karriär, skyldighet för arbetsgivare att ge eller tillåta betald utbildning osv.)

- Offentliga myndigheter ska aktivt stödja arbetslösa och hjälpa till att hitta en sysselsättning (anställning, utbildning osv.) som passar deras ambitioner och behov och gör det möjligt för dem att bidra till att skapa värde för samhället. Konkret innebär detta lämpliga personalnivåer och finansiella medel som möjliggör detta enskilda stöd.
- En minimilön, som lämnar utrymme för skillnader till exempel inom en sektor eller i ett geografiskt område, ska införas i alla EU-länder.
- Europeiska företagsråd ska ha utvidgade befogenheter enligt den begäran som framförts av Europeiska fackliga samorganisationen (EFS).
- Genomförandet av arbetsrätt ska ges större prioritering för att se till att den svarta arbetsmarknaden – som många sektorer har blivit högst beroende av, bland annat äldreomsorgen – bekämpas effektivt, genom att man inriktar sig på de illegala arbetsgivarna som ska kunna ställas ansvariga för sina anställdas rättigheter som arbetstagare. Detta innebär konkret att tillräckliga mänskliga och materiella resurser måste ställas till förfogande i syfte att säkerställa en effektiv kontroll.
- Vi stöder förslaget att företag ska uteslutas från offentliga upphandlingar och fråntas offentligt stöd i vissa fall, till exempel när jämställdheten mellan könen eller arbetsrätten inte respekteras.

Beskattning och bidrag

Grön skatt och bidragspolitik bidrar till en socialt och miljömässigt rättvis ekonomi.

Skatteuttag har tre centrala funktioner inom ekonomin: skatter genererar inkomster för offentligt tillhandahållande av varor och tjänster, de är ett medel för att omfördela inkomster och rikedomar mellan enskilda och regioner, och de är ett sätt för att anpassa ekonomisk verksamhet till att stimulera verksamheter som gynnar det allmänna bästa och minskar oönskade effekter. Särskilt i kampen mot klimatförändringarna är skatter, avgifter och handel med utsläppsrätter sådana instrument som kan främja resursfördelningen.

Skatter och bidrag måste medge insyn, vara likställda och lätta att administrera. Genom den gröna socioekologiska skattereformen omfördelas balansen genom att den förskjuts från arbete mot användning av begränsade naturresurser och en ökad beskattning av kapital. Det är inte godtagbart att produktionsfaktorn arbete ska beskattas högre än kapital.

Kampen mot skatteflykt och skattebedrägeri måste ges högre prioritet. Adekvata resurser måste göras tillgängliga i detta hänseende.

Därför föreslår vi inom De gröna följande konkreta åtgärder:

- **Ekoskatter och ekobonus:** Ekoskatter och ekobonus skapar en hållbar ekonomi genom främjandet av miljövänliga produkter och tjänster. Miljövänliga val bör uppmuntras finansiellt i stället för att bestraffas. I detta avseende måste skattesatser på koldioxid och energi vara ett centralt element i skattepolitiken, inte bara ett frivilligt tillägg till ett skattesystem som för närvarande inte verkar för miljön och mot klimatförändringarna.

Om energin blir dyrare kommer det att bli mer attraktivt att spara energi. Hållbara förnybara energikällor bör beskattas lägre jämfört med skatter på fossil energi.

Flygsektorn bör till exempel inte längre åtnjuta sina skatteprivilegier, samtidigt som andra transportmedel, som järnvägar, beskattas. Inom bostadssektorn bör socialt utformade bidrag uppmuntra till energieffektivitet.

- **Rättvis och progressiv inkomstskatt:** Enligt De grönas åsikt bör alla inkomstkällor beaktas inom ramen för inkomstskatten, för att säkerställa rättvisa. Inkomstbeskattningen, som är föremål för en minimitröskel, måste vara progressiv för att garantera att människor bidrar i enlighet med sin betalningsförmåga. Skattelättnader måste vara rättvisa ur både social och miljörelaterad synvinkel och uppmuntra till hållbara investeringar.
- **Att bekämpa kapplöpningen mot botten när det gäller bolagsskatter:** För att undvika en förödande skattekonkurrens är De gröna för en gemensam ram för bolagsskatter i likhet med den som finns för mervärdesskatt. Detta bör innebära ett harmoniserat skatteunderlag och differentierade minimiskattesatser (till exempel en relativt låg minimiskattesats för de nya medlemsstaterna under upphämningsperioden och en högre sats för de gamla medlemsstaterna). Detta ska garantera att bolag bidrar med sin beskärda del av skatteintäkterna över hela unionen.
- **Fastighetsskatt som ett rättvist bidrag till skatteintäkterna:** Kapitalet måste bidra med en rättvis andel till den totala skatteintäkten. Allteftersom den orättvisa fördelningen av inkomst och kapital ökar inom Europeiska unionen spelar fastighetsskatterna en viktig roll för att minska dessa orättvisor. Detta skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att finansiera varor och tjänster av allmänt intresse för att minska skattebördan på arbete. Fördelningsmässigt kan skatt som tas ut på fastigheter till och med förbättra effektiviteten för tillgångar som fast egendom.
- **Införandet av Tobin/Spahn-skatt:** Finansspekulationer utgör en stor risk för att destabilisera den reella ekonomin, och de ökar klyftan mellan fattiga och rika. En skatt av typen Tobin/Spahn på finansiella överföringar kan bidra till att minska volatiliteten på de internationella finansmarknaderna. Den skapar också betydande vinster som grundas på överföringar som i huvudsak sker i ytterst utvecklade länder och som bör användas för att bidra till internationellt utvecklingsarbete.

- En debatt om införandet av ett system för att hantera växthusgasutsläpp. Ett handelssystem med utsläppstak för koldioxid kan minska det sammanlagda koldioxidutsläppet och sätta ett pris på koldioxiden.

Vägen framåt

Mänskligheten står inför enorma utmaningar. Miljarder människor försöker nå upp till de mest grundläggande levnadsstandarderna: att kunna livnära sig, få tillgång till rent dricksvatten, ett anständigt skydd, tillgång till hälsovård och grundläggande utbildning, i en fredlig och sund miljö. Till och med i de delar av världen som har upplevt en snabbare ekonomisk utvecklingstakt under århundraden eller årtionden måste man finna svar på viktiga frågor: miljöns accelererande försämring och utarmning av jordens resurser, de ökade sociala orättvisorna, ett ökat drogberoende, nedbrytning av den sociala strukturen; allt detta visar att våra samhällen inte är helt friska. Sist men inte minst: klimatförändringarna är en utmaning som direkt hotar människans överlevnad på planeten.

Samtidigt som vi inte förringar detta hot ser vi inom De gröna klimatförändringarna som en möjlighet. Låt detta bli en väckarklocka för oss alla som människor, och en vändpunkt i planeten Jordens historia. Det är dags att ekonomin börjar arbeta för folket – inte bara för några få, här och nu – i stället för det omvända. Den måste bli ett instrument för att framgångsrikt möta de ovannämnda utmaningarna och leda våra samhällen in på vägen mot hållbar utveckling.

Att få våra ekonomier att göra en helomvändning kommer inte att ske av sig själv. Det kommer att kräva att alla aktörer engagerar sig. Regeringar på alla nivåer, som står ansvariga inför sina medborgare, måste åter ta initiativet, fastställa nya regler för de ekonomiska villkoren, fastställa mål, skapa stimulansåtgärder, investera i nyckelområden som utbildning och hälsovård, men också skapa villkor som får folkets och företagets kreativitet och sinnrikhet att växa och frodas. Företag av alla storlekar måste också ta till sig dessa nya utmaningar och godta de nya spelreglerna, inte bara på lokal nivå utan också globalt. De måste erkänna att demokratiska regeringar är väktare för gemensamma intressen. Sedan måste regeringarna åter erkänna att det inte går att bemöta de aktuella utmaningarna utan framgångsrika och nyskapande företag som drivs på öppna och rättvisa marknader. Kooperativ, föreningar och icke-statliga organisationer måste på något sätt vara både vägledande i vår nya värld samt väktare av regeringar och företag. Sist men inte minst är det upp till alla oss, som medborgare, som konsument, som studenter, som arbetstagare (anställda eller inte) och som företagare att handla ansvarigt. När allt kommer omkring är alla ovannämnda aktörer först och främst människor. Det är människor som kommer att möjliggöra vår framtid.

Vi hör ofta att det enda sättet att bemöta utmaningarna är genom kortsiktig vinstmaximering, annars kommer helt enkelt ekonomin att förgöras. På detta svarar vi att genom att inte bemöta dem kommer ekonomin att döda planeten och dess invånare. Historien visar att grundläggande utveckling, som uppkomsten av sociala rättigheter i industrivärlden, inte har varit ekonomins

nemesis. Tvärtom, den har drivit ekonomin till nya höjder (om än på miljöns bekostnad!). Vi inom De gröna anser att vi kommer att få uppleva en liknande effekt om vi lyckas leda in våra samhällen på vägen mot hållbar utveckling. Redan i dag ser vi att hundratusentals arbetstillfällen skapas i de länder som har gått i bränschen för den gröna ekonomin. Genom kunskaps- och innovationsekonomin har EU möjlighet att spela en ledande roll. Klimatförändringarna väntar inte, så det är dags att agera nu.